MAHARASHTRA ADMINISTRATIVE TRIBUNAL

NAGPUR BENCH NAGPUR

ORIGINAL APPLICATION NO. 826/2022 (S.B.)

Shri Tejram S/o Rupan Chandanbatwe,
Aged about 62 years,
Occupation - Retired,
R/o Azad Ward, Dudhala Road,
Ramtek, Tq. Ramtek,
Dist. Nagpur – 441 106.

Applicant.

Versus

1) State of Maharashtra,
Through it's Principal Secretary,
Public Works Department,
Mantralaya, Mumbai-400 032.

2) State of Maharashtra,
Through it's Secretary,
General Administration Department,
Mantralaya, Mumbai-400 032.

3) Superintending Engineer,
Public Works Circle, Nagpur,
Old Secretariat Building,
Civil Lines, Nagpur-440 001.

4) Executive Engineer,
E.G.S. (Public Works) Division-1,
Gondia, Dist. Gondia.

5) Executive Engineer,
Public Works Division No. 2,
Gondia, Dist. Gondia.

6) Pay Verification Unit,
Nagpur Accounts & Treasury Building,
Civil Lines, Nagpur
Through its Account Officer.

7) Accountant General (Accounts & Entitlement), II,
Maharashtra, Nagpur Civil Lines,
Nagpur-440 001.

Respondents

Shri P.N.Warjukar, ld. Advocate for the applicant.

Shri S.A.Sainis, ld. P.O. for the respondents.

Coram :- **Hon'ble Shri M.A.Lovekar, Member (J).**

JUDGMENT

Judgment is reserved on 01st July, 2024.

Judgment is pronounced on 09th July, 2024.

Heard Shri P.N.Warjukar, ld. counsel for the applicant and Shri S.A.Sainis, ld. P.O. for the Respondents.

2. The applicant joined the respondent department as Junior Clerk on 07.05.1993. He was promoted as Senior Clerk on 21.10.2002. His pay was fixed from time to time by taking into account benefits of One Step Promotion Scale as per G.R. dated 06.08.2002 issued by G.A.D., Government of Maharashtra since he was, till his retirement on superannuation on 31.07.2020, working in Tribal/Naxal Area. By order dated 28.04.2020 (A-5) benefits of the First Assured Progress Scheme

were directed to be extended to the applicant w.e.f. 29.10.2014. Respondent no. 6 then raised the objection (A-9) as follows:-

संचालनालय, लेखा व कोषागारे
वेतन पडताळणी पथक, नागपूर
सातवा वेतन आयोग-वेतननिश्चिती पडताळणी

महाराष्ट्र नागरी सेवा (सुधारित वेतन) नियम, 2019 शासन अधिसूचना, वित्त विभाग क्र. वेपुर. 2019/प्र.क्र. 1/सेवा-9, दिनांक 30 जानेवारी 2019 नुसार सुधारित वेतन संरचनेत वेतननिश्चितीसाठी दिलेल्या विकल्पानुसार

श्री/श्रीमती TEJRAM RUPAM CHANDANBATVE पदनाम senior Clerk या (कायम/स्थानापत्र) पदावर कार्यालयाने खालीलप्रमाणे वेतननिश्चिती केली आहे. दिनांक 01-01-2016 वेतन स्तर (नियमित) S-13 रूपये 42300

* (आश्वासित प्रगती योजना अंतर्गत / पदोन्नतीचा)

एकाकी पदावर/आश्वासित प्रगती योजना/पदोन्नतीचा लाभ दिला असल्यास वेतनस्तर- दिनांक – रोजी निश्चित केलेले मॅट्रिक्समधील वेतन रु.-

* पुढील वेतनवाढीचा दिनांक 01-07-2016
* पुढील वेतनवाढीनंतर वेतन मॅट्रीक्समधील वेतनस्तर S-13 रूपये 43600
* वरीलप्रमाणे केलेली वेतननिश्चिती पडताळली व ती बरोबर आढळून आली.
* रु. 3,85,358/- अतिप्रदान वसूलीचे अधिन

वेपप क्र. 04
ठिकाण नागपूर
दिनांक 10-02-2021

By order dated 24.05.2021 (A-11) respondent no. 7 directed recovery of Rs. 3,85,358/- (said to have been paid in excess) from amount of D.C.R.G. payable to the applicant. This recovery was effected inspite of objection raised by the applicant. The applicant claimed refund of the amount recovered from D.C.R.G., as well as arrears of 7th Pay Commission Rs. 2,17,172/-. This grievance of the applicant was not redressed. Hence, this Original Application.

3. It is the stand of respondents 1, 3, 4 & 5 that because the applicant was getting benefits of the First Assured Progress Scheme w.e.f. 29.10.2014, as per para 3 (7) of G.R. dated 06.08.2002 he was not entitled to get benefits of One Step Promotion Scale since then, in these circumstances over payment was made which was liable to be recovered.

4. On 18.06.2024 contention of the applicant that in respect of entitlement to benefits of Assured Progress Scheme w.e.f. 29.10.2014 only order was passed but benefits were not in fact extended, was recorded pursuant to which ld. P.O. placed on record copy of communication dated 21.06.2024 which states:-

> श्री तेजराम आर. चंदनबटवे यांना आश्वासित प्रगती योजनेनुसार मिळणारे वेतन हे घेत असलेल्या एकस्तर वेतनापेक्षा कमी असल्यामुळे आश्वासित प्रगती योजनेनुसार नियमित वेतनाचा लाभ प्रदान करण्यांत आलेला नाही. तथापी, एकस्तर योजनेवर सेवानिवृत्ती वेतन विषयक लाभ देय ठरत नसल्याने

आश्वासित प्रगती योजनेचा अनुषंगाने वेतननिश्चिती करून त्यानुसार सेवानिवृत्ती वेतन विषयक सर्व लाभ प्रदान करण्यांत आलेले आहे.

5. G.R. dated 29.02.2024 supplies the requisite clarification as follows:-

शासन परिपत्रक :- राज्यातील दुर्गम व मागासलेल्या आदिवासी भागांचा तसेच नक्षलग्रस्त संवेदनशील भागांचा जलद गतीने विकास होण्याच्या दृष्टीने या बिकट क्षेत्रात शासकीय योजना प्रभावीपणे राबविण्यासाठी तेथे कार्यरत असणाऱ्या शासकीय अधिकारी / कर्मचाऱ्यांना प्रोत्साहनात्मक सवलती देय करण्याबाबत संदर्भाधीन शासन निर्णय दि.०६.०८.२००२ अन्वये सूचना निर्गमित करण्यात आल्या आहेत. सदर शासन निर्णयाद्वारे एकस्तर पदोन्नती देण्याबाबतची नवीन सवलतीबाबतची तरतूद ३(७) खालीलप्रमाणे आहे :-

"सर्व पदांसाठी एकस्तर पदोन्नती :-

आदिवासी व नक्षलग्रस्त क्षेत्रात काम करण्यासाठी प्रोत्साहन म्हणून गट अ ते गट ड मधील सर्व पदधारकांना संबंधित कर्मचारी / अधिकारी त्या क्षेत्रात कार्यरत असेपर्यंतच्या काळात त्यांनी धारण केलेल्या मूळ पदाच्या नजीकची वरिष्ठ / पदोन्नतीची वेतनश्रेणी व त्या अनुषंगाने वेतननिश्चितीचा लाभ देण्यात यावा. ज्या कर्मचारी अधिकाऱ्यांना सेवांतर्गत आश्वासित प्रगती योजनेचा लाभ देण्यात आलेला आहे, त्यांना आणखी वरिष्ठ पदाच्या वेतनश्रेणीचा लाभ अनुज्ञेय नसेल. ही एकस्तर पदोन्नतीची योजना दि.०१.०२.२००२ पासून अंमलात येईल आणि ती संबंधित कर्मचारी / अधिकारी आदिवासी/ नक्षलग्रस्त क्षेत्रात कार्यरत असेपर्यंतच अनुज्ञेय राहील. त्या क्षेत्रातून कर्मचारी / अधिकारी बिगर आदिवासी क्षेत्रात परत आल्यावर तो त्याच्या मूळ संवर्गातील वेतनश्रेणीत पूर्वीच्या वेतनाच्या अनुषंगाने वेतन घेईल. "

०२. दरम्यान आदिवासी/ नक्षलग्रस्त क्षेत्रात, एकस्तर पदोन्नती योजनेची प्रत्यक्ष अंमलबजावणी करताना असे निदर्शनास आले आहे की, आदिवासी/ नक्षलग्रस्त क्षेत्रात कार्यरत असलेल्या कर्मचाऱ्यांना प्रथम एकस्तर पदोन्नती दिल्यानंतर, जेव्हा असे कर्मचारी सुधारीत सेवांतर्गत आश्वासित प्रगती योजनेचा लाभ मिळण्यास पात्र ठरतात, तेव्हा अशा कर्मचाऱ्यांना सेवांतर्गत आश्वासित प्रगती योजना लागू करुन, यापूर्वी देण्यात आलेला एकस्तर पदोन्नती योजनेचा लाभ काढून घेण्यात येतो. तसेच एकस्तर पदोन्नती योजनेंतर्गत देण्यात आलेली वेतनश्रेणी आणि आश्वासित प्रगती योजनेंतर्गत मिळणारी वेतनश्रेणी यामधील फरकाची रक्कम अशा कर्मचाऱ्यांकडून वसूल करण्यात येते.

०३. वरील परि.०२ मध्ये नमूद बाबीच्या अनुषंगाने दाखल झालेल्या रिट याचिकांच्या अनुषंगाने मा. उच्च न्यायालयाने दिलेल्या निर्देशानुसार सामान्य प्रशासन विभागाच्या दि.०६.०८.२००२ च्या शासन निर्णयामधील ३(७) येथील तरतुदीचा अन्वयार्थ खालीलप्रमाणे स्पष्ट करण्यात येत आहे :-

सदर तरतुदीत २ शासकीय योजनांचा उल्लेख केलेला आहे. त्या २ योजनांची मुलभूत माहिती पुढीलप्रमाणे आहे.

योजनेचे नाव	**योजनेचे प्रयोजन**	**योजनेचे कार्यक्षेत्र**	**योजनेंतर्गत मिळणारा लाभ**
सेवांतर्गत आश्वासित प्रगती योजना	पदोन्नतीतील कुंठितता घालवणे	संपूर्ण महाराष्ट्र राज्य	पदोन्नतीच्या वरिष्ठ पदाची वेतनश्रेणी देणे
एकस्तर पदोन्नती योजना	आदिवासी व नक्षलग्रस्त या बिकट क्षेत्रात काम करण्यासाठी प्रोत्साहित करणे	केवळ आदिवासी क्षेत्र व नक्षलग्रस्त क्षेत्र	पदोन्नतीच्या वरिष्ठ पदाची वेतनश्रेणी देणे
टीपः आदिवासी व नक्षलग्रस्त क्षेत्रात कार्यरत शासकीय कर्मचाऱ्यास दोन्ही योजना लागू आहेत. मात्र बिगर आदिवासी व बिगर नक्षलग्रस्त क्षेत्रात कार्यरत शासकीय कर्मचाऱ्यास केवळ सेवांतर्गत आश्वासित प्रगती योजना लागू आहे.			

उपरोक्त तक्त्याद्वारे ही बाब स्पष्ट होते की, या दोन योजनेचे प्रयोजन तसेच कार्यक्षेत्र जरी भिन्न भिन्न असले तरी, दोन्हीही योजनेंतर्गत मिळणारा आर्थिक लाभ हा समान आहे. यास्तव एकाच वेळी दुहेरी लाभ देणे अभिप्रेत नाही.

त्यामुळे आदिवासी व नक्षलग्रस्त क्षेत्रात कार्यरत असणा-या कर्मचा-यांस या दोन्ही योजनांपैकी प्रथम ज्या योजनेंतर्गत तो लाभ मिळण्यास पात्र ठरेल, त्यानुसार पदोन्नतीच्या वरिष्ठ पदाच्या वेतनश्रेणीचा लाभ देण्यात यावा. तद्नंतर भविष्यात सदर कर्मचारी ज्या वेळी दुस-या योजनेंतर्गत लाभ मिळण्यास पात्र ठरेल, त्यावेळेस तो आधीपासून पदोन्नतीच्या वरिष्ठ पदाची वेतनश्रेणी घेत असल्याने त्यास दुसऱ्या योजनेंतर्गत वेगळयाने तोच लाभ देय करण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही. कारण दोन्हीही योजनेंतर्गत मिळणारा आर्थिक लाभ हा समान आहे. यास्तव एका योजनेंतर्गत लाभ मिळाल्यानंतर दुसऱ्या योजनेंतर्गत वेगळ्याने लाभ देणे अभिप्रेत नाही.

उपरोक्त स्पष्टीकरणाचा सारांश असा आहे की, आदिवासी व नक्षलग्रस्त क्षेत्रात कार्यरत असणा-या कर्मचाऱ्यांस एका योजनेंतर्गत लाभ मिळाल्यानंतर दुसरी योजना लागू करू नये. म्हणजेच, एका योजनेंतर्गत लाभ दिल्यानंतर दुसऱ्या योजनेंतर्गत लाभ देय ठरेल, त्यावेळी पहिल्या योजनेंतर्गत दिलेला लाभ वसूल करून दुसऱ्या योजनेचा लाभ लागू करणे अभिप्रेत नाही. तसेच, पहिल्या योजनेचा लाभ चालू असताना दुसऱ्या योजनेंतर्गत त्यास आणखी वरिष्ठ पदाच्या वेतनश्रेणीचा लाभ लागू करणे देखील अभिप्रेत नाही.

तसेच ३ (७) मध्ये "मूळ पदाच्या नजीकची वरिष्ठ / पदोन्नतीची वेतनश्रेणी व त्या अनुषंगाने वेतननिश्चितीचा लाभ देण्यात यावा." असे विहित करण्यात आले आहे. तथापि त्यामुळे नेमकी कोणती वेतनश्रेणी द्यावी याबाबत स्पष्टता नसल्याने त्या अनुषंगाने स्पष्ट करण्यात येते की, जर सेवाप्रवेश नियमानुसार धारण करत असलेल्या पदावरून पदोन्नती देण्यासाठीचे वरिष्ठ पद अस्तित्वात असले तर, अशा प्रकरणी पदोन्नतीच्या पदाच्या वेतनश्रेणीचा लाभ देणे आवश्यक आहे. तथापि, जर सेवाप्रवेश नियमानुसार धारण करत असलेल्या पदावरून पदोन्नती देण्यासाठीचे वरिष्ठ पद अस्तित्वात नसल्याने पदोन्नतीची संधी उपलब्ध होत नसल्यास, वेतन आयोगाच्या पुस्तिकेत धारण केलेल्या मूळ पदाच्या

> वेतनश्रेणीच्या नजीकची जी वेतनश्रेणी नमूद करण्यात आली आहे, त्या वेतनश्रेणीचे लाभ देणे आवश्यक आहे.

6. It is apparent that figure of overpayment was calculated by presuming that once benefits of Assured Progress Scheme became extendable, benefits of One Step Promotion Scale were liable to be withdrawn. Former benefits were made payable with retrospective effect i.e. 29.10.2024. In view of position clarified by G.R. dated 29.02.2024, the applicant was entitled to get benefits of One Step Promotion Scale so long as he continued to work in Tribal/Naxal Area, and only on account of having become eligible for benefits of Assured Progress Scheme the former benefit could not have been withdrawn and substituted by the latter benefit.

7. To defeat claim of the applicant the respondents have relied on the undertaking furnished by the applicant which is stated to have been executed by him on 22.10.2014:-

> महाराष्ट्र शासन सामान्य प्रशासन विभाग शा. नि. क्रमांक एस. आर. व्ही. १०९५/प्र.क्र.२/ ९५ वारा दिनांक ८/६/१९९५ व महाराष्ट्र शासन वित्त विभाग शासन निर्णय क्रमांक वेतन-१९९९. क्र.२/१९ सेवा ३ दिनांक २०/७/२००१ च्या अनुषंगाने गट अ, ब, क व ड मधील अधिका-यांचे वारा वर्षानंतर वरील वेतनश्रेणीत पदोन्नती मिळण्याबाबत घ्यावयाचे बंधपत्र.

श्री /श्रीमती /कुमारी तेजराम रूपनजी चंदनबटवे सध्या वरिष्ठ लिपिक या पदावर दिनांक ३०/१०/२००२ पासून कार्यरत आहे. मी असे सुध्दा जाहिर करतो की, माझी यापुर्वी वरिष्ठ पदावर पदोन्नती झालेली नाही अथवा अशी पदोन्नती मी नाकारलेली नाही.

वर उल्लेखलेल्या शासन निर्णयाप्रमाणे मी दिनांक २९-१०-२०१४ पासून वरिष्ठ वेतन श्रेणीत पदोन्नती मिळण्यास पात्र आहे.

त्या अनुषंगाने मी असे लिहून देतो / देते की, जेष्ठतेनुसार भविष्यातील पदोन्नती नाकारल्यास शासन निर्णयानुसार मिळणा-या लाभापासुन भी वंचीत राहील. तसेच वेतन निश्चिती मध्ये काही तफावत अथवा चुका निदर्शनास आल्यास जास्तीच्या रकमेची वसुली देण्यास तयार आहे.

I have referred to the communication dated 21.06.2024 which shows that benefits of Assured Progress Scheme were in fact not extended to the applicant. Under the circumstances said undertaking will be of no use. In any case there was no excess payment and hence there was no question of recovery.

8. The discussion made hereinabove shows that the recovery of amount said to have been paid in excess was impermissible. **The O.A. is accordingly allowed in the following terms.** The respondents are directed to refund the recovered amount and they are further directed to pay arrears of 7th Pay Commission to the applicant **within two months from today**. In case said compliance is not made within two months

from today the unpaid amount shall carry interest @ 6% per annum from the date of this order till repayment. No order as to costs.

Member (J)

Dated :- 09/07/2024
aps

I affirm that the contents of the PDF file order are word to word same as per original Judgment.

Name of Steno	:	Akhilesh Parasnath Srivastava.
Court Name	:	Court of Hon'ble Member (J).
Judgment signed on and pronounced on	:	09/07/2024
Uploaded on	:	10/07/2024